

KOHTA 1. AINEEN TAI SEOKSEN JA YHTIÖN TAI YRITYKSEN TUNNISTETIEDOT

1.1 Tuotetunniste Kauppanimi

Cimsan valkosementti

Tunnuskoodi

Ei ole

Reach-rekisteröintinumero

Ei ole

1.2 Aineen tai seoksen merkitykselliset tunnistetut käytöt ja käytöt, joita ei suositella

Käyttötarkoitus

Sementti, jota käytetään sideaineena betonin ja laastien valmistuksessa.

Toimialakoodi

41

Käyttötarkoituskoodi

13

Kemikaalia voidaan käyttää yleiseen kulutukseen

Kyllä

Kemikaalia käytetään vain yleiseen kulutukseen

1.3 Käyttöturvallisuustiedotteen toimittajan tiedot

Valmistaja, maahantuoja, muu toiminnanharjoittaja

	Semtu Oy
Katuosoite	Martinkyläntie 586
Postinumero ja -toimipaikka	04240 Talma
Postilokero	PL 124
Postinumero ja -toimipaikka	04201 Kerava
Puhelin	(09) 2747 950
Telefax	(09) 2710 020
Sähköpostiosoite	mailbox@semtu.fi
Y-tunnus	0712087-3

1.4 Hätäpuhelinnumero

(09) 471 977 (suora) Vaihde: (09) 4711/Myrkytystietokeskus HUS, Haartmaninkatu 4, 00290 HYKS

KOHTA 2. VAARAN YKSILÖINTI

2.1 Aineen tai seoksen luokitus

Seos on luokiteltu vaaralliseksi asetuksen 1272/2008 [CLP] mukaisesti:

Eye dam. 1, H318

Skin irrit. 2, H315

All skin Reac 1B, H317

Resp. Irrit. 3, H335

2.2 Merkinnät

Varoitusmerkit:

Huomiosana

Vaara

Sisältää Portlandsementtiä

Vaaralausekkeet:

H315 Ärsyttää ihoa.
H318 Vaurioittaa vakavasti silmiä.
H317 Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.
H335 Saattaa aiheuttaa hengitysteiden ärsytystä.

Turvalausekkeet

P280 Käytä suojakäsineitä/suojavaatetusta/silmiensuojainta/kasvosuojainta.
P305+P351+P338 JOS KEMIKAALIA JOUTUU SILMIIN: Huuhto huolellisesti vedellä usean minuutin ajan. Poista piilolinssit, jos sen voi tehdä helposti. Jatka huuhtomista.
P302+P352 JOS KEMIKAALIA JOUTUU IHOLLE: Pese runsaalla vedellä ja saippualla.
P304+P340 JOS KEMIKAALIA ON HENGITETTY: Siirrä henkilö raittiiseen ilmaan ja pidä lepoasennossa, jossa on helppo hengittää.
P307+P311 Altistumisen tapahduttua: Ota yhteys MYRKYTYSTIETOKESKUKSEEN tai lääkäriin.
P501 Hävitä sisältö/pakkaus paikallisten määräysten mukaisesti.

Lisätieto: *

Märän sementin, tuoreen betonin tai laastin joutuminen iholle voi aiheuttaa ärsytystä, ihotulehdusta tai syöpymiä. Voi vahingoittaa alumiinista tai muista epäjalometallista valmistetuille esineille.

2.3 Muut vaarat *

Sementti ei täytä PBT tai vPvB-arvioinnin kriteerejä Reach-asetuksen EU 1907/2006 liitteen XIII mukaisesti. Sementti on joko luontaisesti senlaatuista, että vesiliukoisten kuusiarvoisten (Cr^{VI})-yhdisteiden pitoisuus on alhainen, tai siihen on lisätty passivointiaineita, jotka pitävät vesiliukoisten kuusiarvoisten (Cr^{VI})-yhdisteiden pitoisuuden alle 2 mg/kg (0,0002 %) sementin kokonaiskuivapainosta sementin markkinointia ja käyttöä koskevat lain rajoitusten mukaisesti (ks. 15)

KOHTA 3. KOOSTUMUS JA TIEDOT AINEOSISTA

3.2 Seokset

EN 197-1:2011 mukainen sementti (CEM I 52,5 R)

Vaaraa aiheuttavat aineosat

CAS/EY-numero ja rekisteröintinumero	Aineosan nimi	Pitoisuus-%	Luokitus
CAS 65997-15-1 EY 266-043-4	Portlandsementtiklinkkeri	95 - 100	Eye Dam. 1, H318 Skin Irrit. 2, H315 All. skin Reac. 1B, H317 Resp. Irrit. 3, H335 htp ks. 8.1
CAS 13397-24-5 EY 603-783-2	Kalsiumsulfaatti/kipsi	2 - 5	htp ks. 8.1
CAS 1317-65-3 EY 215-279-6	Kalsiumkarbonaatti/kalkkikivi	0 - 5	Resp. Irrit. 3, H335 Skin Irrit. 2, H315 htp ks. 8.1

Tässä kohdassa mainittujen R- ja H-lausekkeiden täydelliset tekstit ovat kohdassa 16.

KOHTA 4. ENSIAPUTOIMENPITEET

4.1 Ensiaputoimenpiteiden kuvaus

Yleiset ohjeet

Ota tämä käyttöturvallisuustiedote mukaan, jos hakeudut lääkärinhoitoon.

Hengitys

Altistunut henkilö vietävä raittiiseen ilmaan. Kurkkuun ja nenään joutunut pöly poistuu yleensä spontaanisti. Ärsytysoireiden ilmetessä otettava yhteys lääkäriin.

Iho

Kuiva valkosementti: poistettava iholta ja huuhdeltava sen jälkeen runsaalla vedellä

Märkä valkosementti: pestävä iho runsaalla vedellä

Riisuttava likaantunut vaatetus, jalkineet, kellot jne. ja puhdistettava ne huolellisesti ennen uutta käyttöä. Mikäli ärsytysoireita ilmenee, hakeuduttava lääkärin hoitoon.

Roiskeet silmiin

Vältä silmien hieromista, jottei mekaaninen rasitus vaurioita sarveiskalvoa enempää. Poista piilolinsit. Huuhdeltava avoimia silmiä välittömästi huolellisesti puhtaalla vedellä (mikäli mahdollista vedellä jossa on 0,9 % NaCl) vähintään 45 minuutin ajan. Hakeuduttava välittömästi silmälääkäriin.

Nieleminen

Ei saa oksennuttaa. Mikäli altistunut henkilö on tajuissaan, huuhtelee suu vedellä ja anna runsaasti vettä juotavaksi. Hakeuduttava viipymättä lääkärin hoitoon tai otettava yhteyttä myrkytystietokeskukseen.

4.2 Tärkeimmät oireet ja vaikutukset sekä välittömät että viivästyneet *

Silmät:

Sementin (kuivan tai märän) joutuminen silmiin voi aiheuttaa vakavia ja mahdollisesti pysyviä silmävaurioita.

Iho:

Sementti voi ärsyttää kosteaa (hikistä tai kostunutta) ihoa pitkäaikaisen altistuksen jälkeen tai voi aiheuttaa ihotulehduksen toistuvan altistuksen jälkeen. Pitkäaikainen ihokosketus märkään sementtiin tai betoniin (esimerkiksi kontatessa märän betonin päällä, vaikka käytetäänkin suojavaatetusta) voi aiheuttaa vakavia syöpymiä, koska ne voivat kehittyä aiheuttamatta kipua.

Hengitys:

Pitkäaikainen, toistuva sementtipölyn hengittäminen lisää keuhkosairauksien kehittymisriskiä.

4.3 Mahdollisesti tarvittavaa välitöntä lääketieteellistä apua ja erityishoitoa koskevat ohjeet

Ei lisäohjeita.

KOHTA 5. PALONTORJUNTATOIMENPITEET

5.1 Sammutusaineet

Tuote ei ole palava, ei ylläpidä paloa eikä edistä paloa muiden materiaalien kanssa. Sammutusaineet valitaan palopaikan mukaisesti.

5.2 Aineesta tai seoksesta johtuvat erityiset vaarat

Ei ole.

5.3 Palontorjuntaa koskevat ohjeet

Ei erityisohjeita.

KOHTA 6. TOIMENPITEET ONNETTOMUUSPÄÄSTÖISSÄ

6.1 Varotoimenpiteet, henkilönsuojaimet ja menettely hätätilanteessa

Käytettävä kohdassa 8 mainittuja henkilökohtaisia suojarusteita ja noudatettava kohdan 7 ohjeita.

6.2 Ympäristöön kohdistuvat varotoimet

Estä tuotteen pääsy viemäriin tai vesistöihin.

6.3 Suojarakenteita ja puhdistusta koskevat menetelmät ja -välineet

Ota talteen kuivana mikäli mahdollista. Käytä pölyämättömiä talteenottomenetelmiä kuten pölynimuria (siirrettävä teollisuusimuri, jossa hiukkassuodatin HEPA tai vastaava). Tai lakaise talteen moppaamalla, märällä harjalla tai vesiletkulla ruiskuttamalla (ohut vesisumu, jottei pölyä muodostu) ja ota liete talteen. Mikäli nämä keinot eivät ole mahdollisia, ota talteen veteen liettämällä. Mikäli imurointi tai märkäpuhdistus ei ole mahdollista ja sementti joudutaan harjaamaan talteen, on varmistettava, että käytetään asianmukaisia henkilökohtaisia suojarusteita ja estettävä pölyn leviäminen. Otetaan talteen sopivaan astiaan ja annetaan kovettua ennen hävittämistä kohdan 13 mukaisesti. Märkä sementti: ota talteen sopivaan astiaan, anna kuivua ja kovettua ennen hävittämistä kohdan 13. mukaisesti.

6.4 Viittaukset muihin kohtiin

Kohdat 7, 8 ja 13

KOHTA 7. KÄSITTELY JA VARASTOINTI

7.1 Turvallisen käsittelyn edellyttämät toimenpiteet

Pidettävä erillään elintarvikkeista. Syöminen, juominen ja tupakointi kielletty ainetta käsiteltäessä. Noudatettava kohdan 8 ohjeita. Vältettävä pölyn muodostusta. Käytettäessä säkkitavaraa annostelee sekoittimeen ensin vesi ja sementti vasta sen jälkeen vähitellen. Pidä pudotuskorkeus mahdollisimman pienenä ja käynnistä sekoitus varovasti. Älä purista tyhjiä säkkejä kokoon, niihin jää aina sementtipölyä. Puhdistus ks. kohta 6.3. Sementtisäkkien kantaminen voi rasittaa selkää, käsiä ja jalkoja. Noudata asianmukaista varovaisuutta.

7.2 Turvallisen varastoinnin edellyttämät olosuhteet, mukaan luettuina yhteensopimattomuudet

Bulkkivalkosementti on varastoitava vesitiiviissä siloissa, jotka ovat kuivat (sisäpuolinen kondensaatio minimoitava), puhtaat ja likaantumiselta suojatut.

Hautautumis/tukehtumisvaara! Älä koskaan mene suljettuun tilaan (siloon, bulkkikuljetusautoon tai muuhun sementtiä sisältävään säiliöön) ilman asianmukaisia turvallisuusjärjestelyjä. Suljetussa tilassa sementti voi kertyä tai tarttua seinämiin ja irrota tai pudota ennakoimattomasti aiheuttaen hautautumisen tai tukehtumisen.

Säkkitavara on varastoitava avaamattomissa säkeissä maasta eristettynä, viileässä, kuivassa tilassa vedolta suojattuna. Säkit on pinottava vakaasti.

7.3 Erityinen loppukäyttö

Ei tietoja.

7.4 Liukoisen kromin (Cr^{VI}) hallinta

Sementin vesiliukoisten kuusiarvoisten (Cr^{VI})-yhdisteiden passivointiaineen teho heikkenee ajan myötä. Sementtisäkeissä ja/tai lähetyksiäkirjoissa on tiedot varastointiajasta, johon asti valmistaja takaa sen, että passivointiaineen teho riittää pitämään vesiliukoisten kuusiarvoisten kromiyhdisteiden pitoisuuden EN 197-10 mukaisen raja-arvon 0.0002 % alapuolella, kun sementti varastoidaan ohjeiden mukaisesti.

KOHTA 8. ALTISTUMISEN EHKÄISEMINEN JA HENKILÖNSUOJAIMET

8.1 Valvontaa koskevat muuttujat

HTP-arvot

Sementtipöly: 5 mg/m³ [8 h], hengittyvä pöly

Sementtipöly: 1 mg/m³ [8 h], alveolijae

Kalkkikivi ja kipsi: 10 mg/m³ [8 h], epäorgaaninen pöly

Muut raja-arvot

Ei tiedossa

DNEL

Ei määritetty

PNEC

Ei määritetty

8.2 Altistumisen ehkäiseminen

Vältä työskennellessäsi konttaamista tuoreen laastin päällä. Mikäli sitä ei voi välttää, on käytettävä vedenpitäviä henkilökohtaisia suojavarusteita. Syöminen, juominen ja tupakointi kielletty sementtiä käsiteltäessä. Välittömästi työskentelyn jälkeen iho on pestävä, likaantunut vaatetus riisuttava ja puhdistettava ennen uudelleenkäyttöä.

Tekniset torjuntatoimenpiteet

Huolehdyttävä riittävästä ilmanvaihdosta ja pölynpoistosta.

Silmien tai kasvojen suojaus

Käytettävä EN166-normin mukaisia suojalaseja.

Ihonsuojaus

Käytettävä suojajalkineita, pitkähaihaista suojavaatetusta ja tarvittaessa ihonsuojavoiteita. Erityisesti on varotettava märän sementin joutumista jalkineisiin. Joissakin olosuhteissa, esim. valutoissa vesitiiviit housut tai polvi-tyyny ovat välttämättömiä.

Käsien suojaus

Käytettävä läpäisemättömiä, kulutus- ja alkalikestäviä puuvillavuorattuja suojakäsineitä (tarkista käsineiden soveltuvuus käsinevalmistajalta).

Hengityksensuojaus

Vältettävä pölyn muodostumista, käytettävä tarvittaessa kohdepoistoa. Mikäli raja-arvot voivat ylittyä, on käytettävä EN-standardien mukaisilla hiukkassuodattimilla varustettuja hengityssuojaimia.

Ympäristöaltistumisen torjuminen *

Älä huuhto sementtiä viemäriin tai vesistöihin, jotta niiden pH ei nouse. Yli 9 pH-arvolla voi olla haitallisia ympäristövaikutuksia.

KOHTA 9. FYSIKAALISET JA KEMIAALLISET OMINAISUUDET *

9.1 Fysikaalisia ja kemiallisia perusominaisuuksia koskevat tiedot

Olomuoto

Hienojakoinen tummanruskea jauhe [hiukkaskoko 5 - 45 µm]

Haju

Hajuton

Hajukynnys	Ei sovellettavissa
pH	11 - 13,5 [20 °C], vesiliuos 1:2
Sulamis- tai jäätympiste	>1250 °C
Kiehumispiste ja kiehumisalue	Ei sovellettavissa
Leimahduspiste	Ei sovellettavissa
Haihtumisnopeus	Ei sovellettavissa
Syttyvyys (kiinteät aineet, kaasut)	Ei sovellettavissa
Ylin ja alin syttyvyys- tai räjähdysraja	Ei sovellettavissa
Höyrynpaine	Ei sovellettavissa
Höyryntiheys	Ei sovellettavissa
Suhteellinen tiheys	2,75 - 3,20 g/cm ³ , irtotiheys 0,9 - 1,5 g/cm ³
Liukoisuus (liukoisuudet)	Vesiliukoisuus 0,1 - 1,5 g/cm ³
Jakautumiskerroin: n-oktanol/vesi	Ei sovellettavissa
Itsesyttymislämpötila	Ei sovellettavissa
Hajoamislämpötila	Ei sovellettavissa
Viskositeetti	Ei sovellettavissa
Räjähätvyys	Ei sovellettavissa
Hapettavuus	Ei sovellettavissa

9.2 Muut tiedot

Ei muita olennaisia tietoja.

KOHTA 10. STABIILISUUS JA REAKTIIVISUUS

10.1 Reaktiivisuus

Kuiva sementti ei ole reaktiivinen. Kun sementti reagoi veden kanssa tai kun sementti kostuu, syntyy vahva alkaliliuos.

10.2 Kemiallinen stabiilisuus

Stabiili asianmukaisesti säilytettynä. Katso kohta 7.

10.3 Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus

Veteen sekoitettuna sementti kovettuu kiinteäksi kappaleeksi, joka ei reagoi normaaliympäristöolosuhteisiin.

10.4 Vältettävät olosuhteet

Kosteus aiheuttaa paakkuuntumista ja heikentää tuotteen laatua.

10.5 Yhteensopimattomat materiaalit

Vältettävä alumiinijauheen lisäämistä märkään sementtiin; kehittyä vetyä.

10.6 Vaaralliset hajoamistuotteet

Sementti ei hajoa muiksi haitallisiksi sivutuotteiksi eikä polymeroidu.

KOHTA 11. MYRKYLLISYYTEEN LIITTYVÄT TIEDOT

11.1 Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista

Välitön myrkyllisyys

Raja-arvotesti, kani [24 h]: 2000 mg/kg ei kuolleisuutta [viite 2]

Ärsyttävyyden ja syövyttävyyden

Silmät: Ärsyttää, voi vaurioittaa sarveiskalvoa ja aiheuttaa tulehduksen; vakavan silmävaurion vaara.

Iho: Ärsyttää, voi aiheuttaa ihon halkeilua, pitkäkestoinen altistus voi aiheuttaa syöpymiä.

Nieltynä: suuret määrät voivat ärsyttää ruoansulatuselimistöä.

Hengitettynä: Raja-arvon ylittävät pitoisuudet voivat ärsyttää kurkkua ja hengityselimiä, aiheuttaa yskää, aivastelua ja hengenahdistusta.

Herkistyminen

Jotkut henkilöt voivat saada ihottumaa altistuttuaan märeille sementille. Tämä voi johtua korkeasta pH:sta, joka aiheuttaa ihotulehduksen tai immunologisesta reaktiosta liukosiin Cr^{VI}-yhdisteisiin, joka aiheuttaa allergisen kosketusihottuman [viite 4]. Oireet voivat vaihdella lievästä ihottumasta vakavaan ihotulehdukseen tai näiden yhdistelmiin. Mikäli sementti sisältää liukoisia Cr^{VI}-yhdisteitä, mutta niiden passivointiaineen teho on voimassa, herkistymistä ei ole odotettavissa [viite 3].

Syöpää aiheuttavat, perimää vaurioittavat tai lisääntymiselle vaaralliset vaikutukset

Syy-yhteyttä sementille altistumisen ja syövän välillä ei ole osoitettu [viite 1]

Elinkohtainen myrkyllisyys (kerta- tai toistuva altistuminen)

Pitkäaikainen altistuminen raja-arvot ylittävillä pitoisuuksille voi aiheuttaa keuhkohtaumaa.

Aspiraatiovaara

Ei ole.

Muut terveysvaikutuksiin liittyvät tiedot

Sementtipölyn hengittäminen voi vaikeuttaa jo olemassa olevia hengityselin- ja/tai iho- ja silmäsairauksia.

KOHTA 12. TIEDOT VAARALLISUUDESTA YMPÄRISTÖLLE

12.1 Myrkyllisyys

Tuotteen ei odoteta olevan ympäristölle haitallista. LC50-arvoa ei ole määritetty. Suurien sementtimäärien joutuminen vesiympäristöön voi kuitenkin nostaa veden pH-arvoa ja olla joissakin olosuhteissa myrkyllistä vesieliöille.

12.2 Pysyvyys ja hajoavuus

Ei sovellettavissa. Sementti on epäorgaaninen materiaali, joka kovettuttuaan ei muodosta riskiä.

12.3 Biokertyvyys

Ei sovellettavissa. Sementti on epäorgaaninen materiaali, joka kovettuttuaan ei muodosta riskiä.

12.4 Liikkuvuus maaperässä

Hydratoituneena (kosteissa olosuhteissa muutaman tunnin tai vuorokauden kuluttua) tuote on stabiili vedessä ja maaperässä ja sen aineosien liikkuvuus on merkityksetön.

12.5 PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset

Tämä tuote ei täytä PBT tai vPvB-arvioinnin kriteerejä

12.6 Muut haitalliset vaikutukset

Ei tiedossa.

KOHTA 13. JÄTTEIDEN KÄSITTELYYN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT

13.1 Jätteiden käsittelymenetelmät

Tuotejäämät

Tuotetta ei saa käyttää/myydä, kun sen varastointiaika on ylitetty.

Kuiva sementti: Ota talteen merkittyihin säiliöihin. Käytä uudestaan varastointiajan puitteissa. Anna kovettua veden kanssa ennen hävittämistä betonijätteenä.

Sementtiliete: Estä pääsy viemäriin tai vesistöihin, anna kovettua ja hävitä betonijätteenä paikallisten määräysten mukaisesti.

Pakkaukset

Tyhjennä pakkaukset täysin ja hävitä paikallisten määräysten mukaisesti.

Jätekoodi *

Tuotejäämät:	10 13 99 Kuiva
	10 13 06 Hienojakeet ja pölyt
	10 13 14 Betonijäte ja betoniliete
	17 01 01 Betoni
Pakkaukset:	15 01 01 paperi- ja kartonkipakkaukset

KOHTA 14. KULJETUSTIEDOT

Ei ole luokiteltu kuljetusten kannalta varalliseksi.

14. YK-numero

Ei ole

14.2 Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi

Ei ole

14.3 Kuljetuksen vaaraluokka

Ei ole

14.4 Pakkausryhmä

Ei ole

14.5 Ympäristövaarat

Ei ole

14.6 Erityiset varotoimet käyttäjälle

Ei ole kohdan 8. lisäksi

14.7 Kuljetus irtolastina MARPOL 73/78 -sopimukset II liitteen ja IBC-säännösten mukaisesti
Ei sovellettavissa

KOHTA 15. LAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

15.1 Nimenomaisesti ainetta tai seosta koskevat turvallisuus-, terveys ja ympäristösäännökset tai -lainsäädäntö

Sementin markkinointia ja käyttöä koskevat rajoitukset Reach, liite XVII, kohta 47.
Reach EU 1907/2006.

15.2 Kemikaaliturvallisuusarviointi

Sementti on Reach-asetuksen mukainen seos eikä se ole rekisteröintivelvollinen. Sementtiklinkkerillä ei ole rekisteröintivelvoitetta (Art. 2.7 (b) ja Reach liite V10) Kuitenkin jotkut seossementin aineosat saattavat vaatia rekisteröintiä ja altistumisskenaarioiden tekemistä. Nämä lisätään tämän käyttöturvallisuustiedotteen liitteeksi kun ne on saatu rekisteröivältä taholta.

KOHTA 16. MUUT TIEDOT

Muutokset edelliseen versioon

Merkitty* .

Lyhenteiden selitykset

Eye Dam. 1	Silmäsyövyttävyys, vaaraluokka 1
Skin Irrit. 2	Ihoärsyttävyys, vaaraluokka 2
All. Reac. Skin 1	Ihoherkistyvyys, vaaraluokka 1
Resp. Irrit. 3	Hengitysteiden ärsytys, vaaraluokka 3

Tietolähteet

Valmistajan käyttöturvallisuustiedote 1.4.2016

Viitteet:

- (1): Portland Cement Dust hazard assessment document EH75/7, UK Health and Safety Executive 2006
- (2): Observations on the effects of skin irritation caused by cement, Kietzman et al, Dermatosen, 47, 5, 184-189 (1999)
- (3): European Commission's Scientific Committee on Toxicology, Ecotoxicology and the Environment (SCTEE) opinion of the risks to health from Cr(VI) in cement (European Commission, 2002)
- (4): Epidemiological assessment of the occurrence of allergic dermatitis in workers in the construction industry related to the content of Cr(VI) in cement, NIOH, Page 11, 2003

Käytetty menetelmä luokituksen arvioinnissa

Laskentamenetelmä

Luettelo vaaralausekkeista

H315	Ärsyttää ihoa.
H318	Vaurioittaa vakavasti silmiä.
H317	Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.
H335	Saattaa aiheuttaa hengitysteiden ärsytystä.

Työntekijöiden koulutus

Ei erityisohjeita.